Dosarul nr. 21rji-359/25 Judecătoria Orhei sediul Rezina
/1-23151086-03-21rji-18032025/ Judecător: Igor Negreanu

D E C I Z I E
În numele Legii

13 mai 2025 mun. Bălți

Colegiul judiciar penal al Curții de Apel Nord

În componența:
Președintele completului, judecător Ion Talpa
Judecătorii Oxana Mironov și Ecaterina Arseni

a judecat în ordine de recurs, fără participarea părților, recursul declarat de către **condamnatul Cozma Adrian**, împotriva încheierii judecătoriei Orhei sediul Rezina din 05.02.2025, adoptată în limitele plângerii depusă de condamnatul **Cozma Adrian** împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție, care conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenție pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul raportor, ținând cont de materialele prezentate instanței, pentru expunere asupra recursului, Colegiul penal,-

C O N S T A T Ă :

La data de 20.11.2023, condamnatul Cozma Adrian, a depus plângere împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitor la condițiile de detenție în P-13 Chișinău, P-11 Bălți și P-17 Rezina, care conform jurisprudenței CtEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 18.12.2023, s-a respins ca inadmisibilă, fiind depusă tardiv, capătul din plângerea condamnatului Cozma Adrian referitor la constatarea faptului detenției cu statut de condamnat în condiții contrare art.3 CEDO, în Penitenciarul nr. 13 Chișinău pentru perioada 27.04.2012-08.06.2012 și Penitenciarul nr. 11 Bălți pentru perioada 08.06.2012- 02.10.2012.

S-a admis parțial plângerea condamnatului Cozma Adrian, referitor la condițiile de detenție în Penitenciarul nr. 17 Rezina, care conform jurisprudenței CtEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO.

S-a constatat faptul că Cozma Adrian, a fost deținut cu statut de condamnat în Penitenciarul nr.17 Rezina în perioadele: 08.06.2012-02.10.2012, 20.02.2013-06.11.2019, timp de 2566 (două mii cinci sute șase zeci și șase) zile, în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

Capătul de plângere privind constatarea încălcării drepturilor privind condițiile de detenție a condamnatului, garantate de art.3 CEDO, pentru deținerea lui Cozma Adrian în Penitenciarul nr. 17 Rezina, în perioada 07.11.2019 până în prezent, s-a respins ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții De Apel Bălți din 31.10.2024, recursurile directorului Penitenciarului nr.17 Rezina, comisar-șef de justiție, Veaceslav Dascal și condamnatului Cozma Adrian, declarate împotriva încheierii judecătoriei Orhei sediul Rezina din 18.12.2023, în privința condamnatului Cozma Adrian, au fost admise cu casarea încheierii și dispunerea rejudecării în prima instanță, în alt complet de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 05.02.2025, s-a admis parțial plângerea condamnatului Cozma Adrian, referitor la condițiile de detenție în Penitenciarul nr.17 Rezina, care conform jurisprudenței CtEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din CEDO şi:

S-a recunoscut faptul detenției acestuia cu statut de condamnat în Penitenciarul nr.17 Rezina în perioadele 08.06.2012-02.10.2012, 20.02.2013-06.11.2019, timp de 2566 (două mii cinci sute șase zeci și șase) zile, în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale;

I s-a explicat petiționarului că poate înainta o acțiune civilă în vederea compensării prejudiciilor suportate prin detenția sa în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale pentru perioada nominalizată.

S-a respins ca neîntemeiat capătul de plângere privind constatarea încălcării drepturilor privind condițiile de detenție a condamnatului garantate de art.3 CEDO pentru Cozma Adrian în Penitenciarul nr.17 Rezina, în perioada ce excede data de 07.11.2019.

S-a respins ca inadmisibilă plângerea referitor la constatarea faptului detenției lui Cozma Adrian cu statut de condamnat în condiţii contrare art.3 CEDO, în partea ce privește detenția acestuia în Penitenciarul nr.13 Chișinău și în Penitenciarul nr.11 Bălți.

Împotriva acestei încheieri a declarat recurs condamnatul Cozma Adrian, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea încheierii Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 05.02.2025 rejudecarea cauzei şi pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă plângerea condamnatului Cozma Adrian.

Arată că conform articolul 437 alin. (1) pct. 4) din CPP, pot fi atacate cu recurs alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac. În baza art. 441 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza în limitele temeiurilor prevăzute în art. 444, însă ea este obligată ca, în afara temeiurilor invocate şi cererilor formulate de recurent, să examineze întreaga cauză sub toate aspectele, dar fără a agrava situația părții în favoarea căreia s-a declarat recurs.

Prin urmare, consideră că la examinarea cererii instanța de judecată era obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legale admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

La fel, conchide că hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanța îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată. Hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanțele care au importanță la soluționarea cauzei şi care au fost verificate în şedinţa de judecată multilateral, complet, fiind elucidate probele privind circumstanțele constatate ale cauzei.

La fel, arată că conform prevederilor art. 448 din Cod de procedură penală; (1) Judecind recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs. (2) Instanţa de recurs este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în recurs.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres, obligă instanța de judecată sa verifice circumstanțele şi raporturile juridice stabilite, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în cererea înaintată.

Procedura de înștiințare în instanța de recurs, prevăzută la art.447 Cod de procedură penală, referitor la fixarea termenului de examinare, examinarea fără prezența părților la proces și dreptul de a depune referință, a fost executată. De la participanții la proces careva referințe nu au parvenit.

Verificând argumentele invocate în recurs şi verificând legalitatea şi temeinicia încheierii atacate, Colegiul penal ajunge la concluzia că recursul declarat de către condamnatul Cozma Adrian, urmează a fi admis, din alte motive decât cele invocate, cu casarea încheierii instanței de fond, reieșind din următoarele considerente.

Conform art.449 alin.(1) pct.2) lit.b) Cod de procedură penală, *judecând recursul instanţa adoptă una din următoarele decizii: /.../ admite recursul, casând hotărârea, parţial sau integral, şi ia una din următoarele soluţii: /.../ rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri, dacă prin aceasta nu se agravează situaţia inculpatului.*

Cu referire la recursul declarat, Colegiul penal în susținerea soluției se va referi la unele prevederi legale ce reglementează punerea în executare a hotărârilor judecătorești cu caracter penal și anume.

Conform art.469 alin.(1) pct.17^1) Cod de procedură penală, *la executarea pedepsei, instanţa de judecată soluționează chestiunile cu privire la constatarea condiţiilor de detenţie a condamnaţilor.*

Prin urmare, Colegiul penal va susține poziția condamnatului în partea constatării faptului că numitul, a fost deţinut în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, în Penitenciarul nr. 11 Bălți și în Penitenciarul nr.17 Rezina, în condiții contrare prevederilor art.3 din CEDO.

Cu titlu preliminar, cu privire la termenul de depunere a plângerii condamnatului Cozma Adrian, Colegiul remarcă că, conform prevederilor art.473^2 alin.(5) Cod de procedură penală, *plângerea referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se depune pe parcursul detenţiei în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale sau în termen de 6 luni de la data când nu mai sunt deţinuţi în astfel de condiţii, dar nu mai târziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenţie*.

Luând în considerație faptul că art.473^2, art.473^3 şi art.473^4 Cod de procedură penală, au fost introduse prin Legea nr.272 din 29.11.2018, în vigoare din 01.01.2019, Colegiul penal reţine că prevederile art.473^2 alin.(5) Cod de procedură penală au fost respectate, or, condamnatul se deține continuu în instituțiile penitenciare începând cu 08.07.2008, nefiind eliberat, or plângerea depusă de Cozma Adrian a fost depusă în termenii legali.

În consecință, la data de 20.11.2023, condamnatul Cozma Adrian, a depus plângere împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitor la condițiile de detenție în P-13 Chișinău, P-11 Bălți și P-17 Rezina, care conform jurisprudenței CtEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO.

Prin încheierea judecătoriei Orhei sediul Rezina din 05.02.2025 s-a admis parțial plângerea condamnatului Cozma Adrian cu privire la constatarea faptului detenției în condiții inumane şi degradante care, conform jurisprudenței Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

Astfel, verificând legalitatea și temeinicia încheierii atacate, instanța de recurs constată că, instanța de fond a examinat cauza superficial, fără a cerceta minuțios sub toate aspectele circumstanțele cazului.

Materialele cauzei denotă faptul că prin sentința Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 21.12.2018, Cozma Adrian a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 189 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa de 3 ani închisoare. Conform art. 85 alin. (1) CP, prin cumul de sentințe, la pedeapsa stabilită, i-a fost adăugată total, pedeapsa stabilită prin decizia Curții Supreme din Ucraina din 02.06.2009, recunoscută 2 prin decizia CA Chișinău din 26.10.2010, fiindu-i stabilită lui Cozma Adrian, pedeapsa definitivă detențiune pe viață.

Din analiza raportului prezentat de reprezentantul penitenciarului nr. 17 Rezina, se constată că Cozma Adrian s-a deținut consecutiv, după cum urmează:

- în Penitenciarul nr.13 Chișinău în perioada 27.04.2012-08.06.2012;
- în Penitenciarul nr.11 Bălți în perioada 02.10.2012-20.02.2013;
- în Penitenciarul nr. 16 Pruncul în perioada 25.08.2023-12.09.2023;
- în Penitenciarului nr. 17 Rezina în perioadele 08.06.2012-02.10.2012, 20.02.2013-25.08.2023 și 12.09.2023 – 13.12.2023 până la data raportului anexat la materialele cauzei.

Totodată, potrivit raportului anexat la materialele cauzei din 13.12.2023, în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, condamnatul Cozma Adrian s-a deținut în următoarele condiții și celule: suprafața sau spațiile de detenție în care s-a deținut în Penitenciarul nr. 13 Chișinău în următoarele celule ale Penitenciarului nr. 13 Chișinău în perioada 27.04.2012-08.06.2012 în celula 46 cu suprafața de 8,1 m/2.

În continuare, raportul anexat de administrația penitenciarului nr. 17 Rezina anexat la materialele cauzei denotă faptul că condamnatul Cozma Adrian s-a deținut în Penitenciarul nr. 11 Bălți în perioada 02.10.2012-20.02.2013, iar în perioada de detenție (2011-2013) a deținutului în Penitenciarele RM nu a fost posibil de stabilit celulele de detenție din motiv că nu a fost dusă o evidență centralizată la compartimentul plasării deținuților în celule, pe motiv că nu exista un sistem informațional automatizat al persoanelor reținute, arestate și condamnate. Totodată s-a indicat că celulele corespund condițiilor de detenție și sunt amenajate conform prevederilor anexei nr. 22, 23 a Statutului executării pedepsei de către condamnați, ce prevede lista obiectelor cu inventar din dotarea celulelor din blocul de regim.

Cu referire la condițiile de detenție din Penitenciarul 17 Rezina, condamnatul Cozma Adrian s-a deținut în următoarele perioade 08.06.2012-02.10.2012- nefiind informații în care celule s-a deținut; în perioada 20.02.2013-02.12.2014- nefiind informații în care celule s-a deținut; în perioada 02.12.2014-18.0.2015- s-a deținut în celula nr. 25 (cu suprafața de 14,80 m/2); în perioada 18.09.2015-15.10.2015- s-

a deținut în celula nr. 28 (cu suprafața 13,28 m/2); în perioada 15.10.2015-10.06.2016- s-a deținut în celula nr. 25(cu suprafața de 14,80 m/2); în perioada 10.06.2016-18.05.2018- s-a deținut în celula nr. 10 (cabinet medical); în perioada 18.05.2018-20.06.2018- s-a deținut în celula nr. 11 (cabinet medical); în perioada 20.06.2018-01.02.2019- s-a deținut în celula nr. 10 (cabinet medical); în perioada 01.02.2019-11.11.2019- s-a deținut în celula nr. 07; în perioada 11.11.2019-19.05.2020- s-a deținut în celula nr. 34 (cu suprafața de 15,30 m/2); în perioada 19.05.2020-11.08.2020- s-a deținut în celula 07; în perioada 11.08.2020-09.09.2022- s-a deținut în celula nr.47 (cu suprafața de 29,70 m/2); în perioada 09.09.2022-25.08.2023- s-a deținut în celula nr. 15 (cu suprafața de 15 m/2) și în final în perioada de la 12.09.2023 până la data întocmirii raportului Cozma Adrian se deține în celula nr. 15 cu încă doi condamnați. Se invocă faptul că Penitenciarul nr. 17 Rezina este amplasat în orașul Rezina str. Nistreană nr. 1, care conform Ordinului Ministerului Justiției al RM nr. 41 din 09.02.2023, are statut de penitenciar de tip închis, pentru detenția condamnaților majori de sex masculin.

Deci, instanța de recurs menționează că, întru adoptarea soluției pe caz, judecătorul de instrucție cu referire la rapoartele prezentate, nu a făcut o analiză amplă a condițiilor de detenție și cazare a condamnatului și anume ținând cont de Hotărârea Guvernului nr.583 din 26.05.2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnaţi, care în pct.464 stipulează, că *fiecare deţinut se asigură cu spaţiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 metri pătraţi, care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcţii*, relevant speței Colegiul penal reținând și pct.457 al acestui Statut, care indică, că *în penitenciare deţinuţii sânt cazaţi în celule, amplasarea şi utilarea cărora este determinată în funcţie de tipul penitenciarului, regimul de deţinere şi normele de deţinere separată a deţinuţilor*, pct.460, potrivit căruia, *în penitenciarele nespecializate, în care funcţionează mai multe categorii de penitenciare, celulele sânt grupate după cum urmează: pe sectoare corespunzătoare fiecărei categorii de penitenciar; pe secţii în cadrul sectoarelor- în funcţie de regimul de deţinere a fiecărui tip de penitenciar*, și pct.461 - *în penitenciare specializate ca izolatoare de urmărire penală sînt create sectoare de detenţie corespunzătoare penitenciarului de tip semiînchis, iar în cadrul acestora- secţii corespunzătoare regimului comun şi de resocializare, pentru detenţia condamnaţilor lăsaţi în izolator pentru efectuarea lucrărilor de deservire gospodărească*, pct.463 - *pe lângă secţiile (sectoarele) de regim iniţial corespunzătoare penitenciarelor de tip închis şi semiînchis, precum şi în izolatoarele de urmărire penală se creează curţi de plimbare a deţinuţilor*, pct.467 - *celulele din blocurile de regim din penitenciare se amenajează conform anexei nr. 23 şi se asigură cu obiecte de inventar conform normelor stabilite în anexa nr.*

22 la prezentul Statut, pct.468 - *fiecare deţinut este asigurat cu un loc individual de dormit, pe care se fixează o tăblie ce indică numele şi prenumele deţinutului*, pct.474 - *alimentarea deţinuţilor se efectuează din contul mijloacelor bugetului de stat, cu respectarea normelor minime stabilite de Guvern*, pct.475 - *alimentarea deţinuţilor se efectuează cu hrană caldă de trei ori pe zi, în orele stabilite de programul zilei, în încăperi speciale sau în celule. După primirea hranei, vesela utilizată de către deţinuţi este supusă prelucrării sanitare. Pentru menţinerea ordinii în timpul alimentării, în cantine sînt prezenţi reprezentanţi ai administraţiei penitenciarului*, pct.477 - *deţinuţilor li se asigură acces permanent la apă potabilă*, pct.491 - *în penitenciare se asigură respectarea strictă a regulilor sanitar-igienice şi antiepidemice stabilite*, pct.496 - *dezinfectarea încăperilor de locuit, social-comunale şi a depozitelor se efectuează periodic, conform normelor sanitare stabilite*, pct.497 - *administraţia instituţiei asigură funcţionarea ritmică a ospătăriilor, uscătoriilor, frizeriilor şi altor obiecte de menire social-comunală*, pct.501 - *asistenţa medicală potrivit legii se acordă de către un personal medical calificat, în mod gratuit, ori de cîte ori este necesar sau la cerere*, pct.502 - *orice penitenciar trebuie să aibă la dispoziţie serviciul cel puţin un medic generalist, un medic stomatolog şi un medic psihiatru. În penitenciarele cu capacitatea de detenţie de 100 şi mai multe locuri, pe lîngă unitatea medicală, sînt create centre curative staţionare*.

În susținerea soluției adoptate Colegiul penal indică, că prin Raportul privind vizita de monitorizare efectuată *la Penitenciarul nr.17 Rezina*, *pe data de 07.11.2019*, membrii CpPT, scopul vizitei fiind monitorizarea situației în Penitenciarul nr.17 Rezina privind respectarea drepturilor persoanelor deținute, împotriva torturii şi altor pedepse ori tratamente inumane sau degradante, precum şi pentru evaluarea implementării recomandărilor vizitei anterioare a CpPT din 23.08.2017, s-a constatat că, Penitenciarul nr.17 Rezina este un izolator de urmărire penală. În instituție funcționează: un sector de tip închis, pentru detenția condamnaților majori de gen masculin şi a persoanelor condamnate la detențiune pe viață; un sector de tip semiînchis, pentru detenția condamnaților majori de gen masculin care sunt detașați la deservirea penitenciarului. Plafonul de detenție al Penitenciarului nr.17 este de 516 persoane. În septembrie 2019 a fost sistată activitatea spitalului de tuberculoză; s-a majorat numărul de femei din cauza transferului din Penitenciarul nr.7 Rusca a deținutelor la regim inițial. Delegația a avut acces neîngrădit la orice spațiu de pe teritoriul penitenciarului. În special au fost vizitate următoarele locații: 1) sectorul locativ blocul nr. I pentru deținerea condamnaților la detențiune pe viață; 2) sectorul locativ blocul nr. 2 Izolator de detenție; 3) blocul nr.3 Regim inițial; 4) spitalul de tuberculoză; 5) curtea de plimbări şi stadionul de fotbal; 6) celulele destinate deținerii femeilor; 7) curtea de

plimbări, baia destinată condamnaților la detențiune pe viață; 8) cabinetele medicale din toate blocurile de detenție: 9) atelierele de lucru; 10) încăperile destinate întrevederilor de scurtă și lungă durată. În urma constatatorilor membrii CpPT a stipulat că, parțial au fost realizate recomandările în urma vizita preventivă efectuată la 23 august 2017, iar în unele cazuri recomandările nu au fost realizate și s-au menținut în continuare pentru a fi realizate.

Potrivit raportul privind respectarea drepturilor și libertăților omului în Republica Moldova în anul 2022, în perioada 5-13 decembrie 2022, CPT a realizat o vizită ad-hoc în Republica Moldova. CPT-ul a vizitat 3 instituții penitenciare (P4, P13 și P18), dispunând autorităților ca măsuri urgente de îndeplinit (în vizita precedentă din 2020 au fost dispuse doar 3 măsuri urgente). Raportul CPT va fi remis Guvernului în iunie-iulie 2023. În anul 2022, au fost realizate, 72 de vizite preventive în locurile privative de libertate. Urmare a acestor vizite au fost elaborate 29 de rapoarte de vizită cu 570 de recomandări. Totodată, Oficiul Avocatului Poporului a intervenit în 7 cauze de interes social sporit cu 7 rapoarte speciale, a elaborat 3 rapoarte tematice pe domenii actuale și 15 rapoarte trimestriale tematice periodice privind siguranța în locurile privative de libertate. Potrivit datelor ANP, la data de 1 ianuarie 2023 în instituțiile penitenciare erau deținute 6084 persoane (în 2021 - 6396 deținuți), dintre care 1037 preveniți (în 2021 -1694), 326 femei (în 2021 - 370), 34 minori (în 2021 - 58), 1 minoră, nicio mamă cu copii (în 2021 - 6 mame cu 6 copii sub 3 ani), 72 foști funcționari publici (în 2021 - 117) și 128 condamnați pe viață (în 2021 - 127). Majoritatea penitenciarelor nu pot asigura fizic plafonul minim de detenție. Totodată, se invocă că de către Ministerul Justiției s-a stabilit că în anul 2022 plafonul de detenție este depășit în P - 3 unde se dețin 382 persoane în loc de 366; în P- 4 unde se dețin 783 persoane în loc de 326; *în P-13 unde se dețin 816 persoane în loc de 815*; în P-18 unde se dețin 669 persoane în loc de 652. *Totodată, membrii CpPT au realizat vizite în cinci instituțiile penitenciare (P16, P17, P3, P4 și P13). Constatări în urma vizitelor:* condițiile materiale de detenție rămân inumane – Raportul OAP de vizită de follow-up la P-18 (18/05/2022). Raportul CpPT de vizită la P - 17: *CpPT constată tratament inegal față de deținuți pe segmentul condițiilor materiale de detenție și accesarea spațiilor comune, fapt ce menține fenomenul discriminării și subculturii criminale în instituția penitenciară, fenomen susținut tacit de angajații penitenciarului. CpPT constată necesitatea îmbunătățirii calității preparării hranei, cu implicarea personalului calificat. CpPT constată deficiențe în asigurarea condițiilor minime de trai, multe celule necesitând renovare. Raportul CpPT de vizită la P - 13*: *Condițiile de detenție din P - 13 sunt precare și improprii. P- 13 în continuare este suprapopulat. Lipsesc sau sunt insuficienți angajați și supraveghetori, butoane de apel pentru solicitarea*

ajutorului. Nu sunt servicii de salubrizare/spălare a lenjeriei. Spațiile de plimbare sunt utilizate inclusiv pentru uscarea hainelor. Persistă violența între deținuți și actele de autovătămare, drept consecință sancționarea disciplinară pentru asemenea acțiuni. CpPT constată accesul dificil în unitatea medicală pentru persoanele cu dizabilități sau în etate.

Reieșind din cele constatate supra și din raportul întocmit de către administrația Penitenciarului. 17 Rezina nr. 2/3623 din 13.12.2025, Colegiul penal consideră că Cozma Adrian a fost deținut cu statut de condamnat, în condiții contrare art.3 CEDO în Penitenciarele nr. 13 Chișinău, nr. 11 Bălți și nr.17 Rezina din următoarele motive.

Instanța menționează că, CtEDO a constatat că anumite condiţii de trai ale deţinuţilor constituie tratamente inumane si/sau degradante, si anume: suprapopularea din penitenciare - consideră că fiecare deţinut trebuie să aibă un spaţiu de cel puţin 4 m^2 (cauza Ostrovar v. Republica Moldova, hotărârea din 13.09.2005, § 80); celulele nedotate (cauza Becciev v. Republica Moldova, hotărârea din 04.10.2005, § 46), cu acces limitat sau lipsa accesului la lumina zilei (cauza Alver v. Republica Moldova, hotărârea din 08.11.2005, § 53), puţin sau deloc încălzite, fără sistem de ventilare, insalubre; lipsa posibilităţilor de recreare; lipsa hranei (cauza Becciev v. Republica Moldova, hotărârea din 04.10.2005, § 43-44); lipsa unei asistenţe medicale corespunzătoare (cauza Holomiov v. RM, hotărârea din 07.11.2006, § 120-121).

La constatarea condiţiilor de detenţie, instanța națională va ţine cont de faptul că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidenţa articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanţele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătăţii.

Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deţinută în condiţii care sunt compatibile cu respectarea demnităţii sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferinţe sau dureri de o intensitate care să depăşească nivelul de suferinţă inerent detenţiei şi că având în vedere exigenţele detenţiei, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenţei medicale necesare. Atunci când sunt evaluate condiţiile de detenţie, trebuie luate în consideraţie efectele cumulative ale acestor condiţii, precum şi durata detenţiei (Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, § 80).

Curtea a considerat un tratament ca fiind „degradant”, atunci când s-a cauzat victimelor sentimente de frică, îngrijorare si inferioritate capabile să le umilească si să le înjosească (Kudla v. Poland [GC], nr. 30210/96, § 92, ECHR 2000-XI). Pentru a determina dacă o anumită formă de tratament este „degradantă” în sensul

articolului 3, Curtea va lua în calcul dacă scopul acestui tratament a fost de a umili şi înjosi persoana şi dacă, în ceea ce priveşte consecinţele, acest tratament a afectat negativ personalitatea ei, într-un mod incompatibil cu articolul 3. Chiar şi absenţa unui asemenea scop nu poate exclude categoric o constatare a violării articolului 3 (Raninen v. Finland, hotărâre din 16 decembrie 1997, şi Peers v. Greece, nr. 28524/95, § 74, ECHR 2001-III).

Ţinând cont de cele expuse supra, în continuare, Colegiul penal va da o apreciere condiţiilor de detenţie invocate de către autorul plângerii, coroborate la poziţia autorităţilor instituţiei penitenciare consemnată în rapoartele anexate la materialele cauzei, prin prisma principiilor generale stabilite în jurisprudenţa CEDO, cu referire la încălcarea art. 3, care prevede că „Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

Mai mult ca atât, instanța denotă că la aprecierea încălcării art.3 CEDO nu pot fi luate în consideraţie doar criteriile principale cum ar fi: suprafaţa ce revine fiecărui deţinut, condiţii sanitare, dar şi sistemul de canalizaţie, cantitatea şi calitatea hranei, accesul la servici medicale, accesul permanent la apă pentru respectarea igienei personale, existenţa lingeriei de pat, a hainelor, care în general în sistemul penitenciar din R. Moldova nu ating un prag minim de suficienţă.

Totodată reieșind din situația descrisă în raportul prezentat instanţei, este evident că reprezentantul penitenciarului nu a putut proba obiectiv condiţiile în care s-a deţinut Cozma Adrian în Penitenciarele nr. 11 Bălți, nr. 13 Chișinău şi nr.17 Rezina.

Studiind raportul prezentat de către administrația instituțiilor penitenciare, instanţa a stabilit că, s-a prezentat o informaţie generală, pentru perioada deţinerii lui Cozma Adrian în Penitenciarele vizate supra, cu privire la suprafaţa ce revine unui deţinut în celulele în care a fost deţinut condamnatul, nefiind probată şi respectarea condiţiilor referitor la accesul la lumina de zi, indicându-se că iluminarea este asigurată atât natural prin intermediul geamurilor cât şi artificial prin intermediul instalaţiilor electrice, că ventilarea era artificială, că deţinuţii sunt asiguraţi cu minimul necesar pentru trai, că deţinuţii zilnic sunt verificaţi de către personalul medical cu acordarea ajutorului medical ori de câte ori este nevoie sau la cerere, or sarcina probaţiunii lipsei de încălcare a condiţiilor de detenţie invocate de condamnat sau prevenit şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administrației instituţiei penitenciare (art.473^3 alin.(2) din CPP).

Totodată, instanța atestă, că potrivit raportului prezentat, administrația penitenciarului nici nu dispune de date referitoare la unele celulele în care s-a deținut Coma Adrian, fapt ce oferă credibilitate afirmațiilor condamnatului referitor la condițiile în care a fost deținut pe perioada detenției sale.

Drept urmare, verificând temeinicia încheierii contestate, Colegiul penal constată, că la soluționarea plângerii înaintate de condamnatul Cozma Adrian, instanța nu în deplină măsură a ținut cont de circumstanțele cauzei și nu le-a analizat obiectiv.

În subsidiar, având în vedere că, la soluționarea acestui tip de plângeri legiuitorul conform art.473^4 alin.(6) Cod de procedură penală, a prevăzut că în cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), persoanele condamnate la detenție pe viață nu pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei, dar pot înainta o acțiune civilă, Colegiul consideră necesar de a admite plângerea condamnatului Cozma Adrian în condițiile 473^4 alin. (4) Cod de procedură penală împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție cu statut de condamnat pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr.13 Chișinău în total 42 zile (în perioada 27.04.2012-08.06.2012); în Penitenciarul nr.11 Bălți în total 141 zile (în perioada 02.10.2012-20.02.2013) și în Penitenciarul nr. 17 Rezina în total 4044 (în perioada 08.06.2012-02.10.2012; în perioada 20.02.2013-25.08.2023 și în perioada 12.09.2023- 13.12.2023), în condiții contrare prevederilor art.3 din CEDO, în total 4227 zile, în calitate de condamnat, care au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat.

Luînd în considerație totalitatea efectelor cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului, precum şi intensitatea, gravitatea şi durata încălcării, ținând cont de principiile proporționalității și echității, condamnatul, Colegiul conform art.473^4 constată deținerea în condiții contrare art.3 CEDO în penitenciarele vizate supra.

Reieșind din cele expuse supra și în temeiul art. 449 alin. (1) pct. 2) lit. b) şi 417-418 Cod de procedură penală, Colegiul penal,-

D E C I D E :

Recursul declarat de către **condamnatul Cozma Adrian**, împotriva încheierii judecătoriei Orhei sediul Rezina din 05.02.2025, adoptată în ordinea art. art. 473^2-473^4 Cod pr. penală, se admite, casează încheierea, rejudecă cauza și emite o hotărâre nouă după cum urmează:

Se admite plângerea condamnatului Cozma Adrian împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

Se constată faptul că, Cozma Adrian a fost deținut în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, după cum urmează: în Penitenciarul nr.13 Chișinău în total 42 zile (în perioada 27.04.2012-08.06.2012); în Penitenciarul nr.11 Bălți în total 141 zile (în perioada 02.10.2012-20.02.2013) și în Penitenciarul nr. 17 Rezina în total 4044 (în perioada 08.06.2012-02.10.2012; în perioada 20.02.2013-25.08.2023 și în perioada 12.09.2023- 13.12.2023), în condiții contrare prevederilor art.3 din CEDO, în total 4227 zile, în calitate de condamnat.

În condițiile art.473^4 alin.(6) Cod procedură penală, se explică lui Cozma Adrian că este în drept să înainteze acțiune civilă în instanța de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului: Judecător: Judecător: